

Dönem: 22

Yasama Yılı: 4

TBMM

(S. Sayısı: 1085)

10 Kasım 1972, 23 Ekim 1978 ve 19 Mart 1991 Tarihlerinde Cenevre’de Gözden Geçirilen 2 Aralık 1961 Tarihli Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri ile Dışişleri Komisyonları Raporları (1/1135)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

7/11/2005

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1094/4868

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 21/10/2005 tarihinde kararlaştırılan “10 Kasım 1972, 23 Ekim 1978 ve 19 Mart 1991 Tarihlerinde Cenevre’de Gözden Geçirilen 2 Aralık 1961 Tarihli Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

Yeni bitki çeşitlerinin ıslah edilmesi, yetenekli işgücü, gerekli materyal, sermaye ve zaman gerektiren önemli bir yatırımdır. Yeni bitki çeşitlerinin yasal olarak korumaya alınması ve çeşidi ıslah eden ıslahçılara bu çerçevede bir hak ödenmesi bitki ıslahçılarının giderlerini karşılama ve daha sonraki çalışmaları için yeterli desteği bulmalarını sağlayacaktır. Ayrıca, yeni çeşitlerin koruma altına alınmasıyla korunan çeşitlerin çoğaltım materyallerinin ticareti konusunda ıslahçılara muhik bir hak ödenecek ve böylece ıslahçıların, üstün vasıflı yeni çeşitler ıslah etmeleri yeni kaynak ve imkan sağlanarak teşvik edilecektir.

Ülkemizde, son zamanlara kadar, Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesi’ne uygun olarak yapılan yasal bir düzenleme bulunmadığından, ıslahçıların büyük emek ve zaman harcayarak ıslah ettikleri veya bulup geliştirdikleri çeşitleri için herhangi bir koruma sağlanmadığı gibi, yasal düzenlemenin olmaması nedeniyle ülkemizin, Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Birliği (UPOV)’ne üyeliği de gerçekleşmemiştir.

Ancak, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından, UPOV’un 1991 tarihinde gözden geçirilmiş Sözleşmesi ile Avrupa Birliğinin 2100/94 ve 1768/95 sayılı Direktifleri esas alınarak hazırlanan "Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun" 15 Ocak 2004 tarihli ve 25347 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Kanunun yürürlüğe girmesiyle UPOV'a üyelik konusunda önemli bir adım atılmıştır. Söz konusu Kanunun tanımlar maddesindeki UPOV Sözleşmesi tanımında, UPOV'un 1991 yılında gözden geçirilmiş Sözleşmesi esas alınmış olup, anılan Kanunun bir çok yerinde hükümlerin uygulanması bakımından, UPOV Sözleşmesine atıf yapılmıştır. Dolayısıyla UPOV'a üye olmak ve Sözleşmeye taraf olmak bu Kanunun uygulanması açısından zorunludur. Ülkemiz (UPOV)'a üye olmakla, dünya çapında kabul gören ve desteklenen prensipler ve kurallarla bitki ıslahçılarının haklarını koruma isteğini göstermiştir. Bu Kanunun uygulanmaya başlamasıyla kendi bitki ıslahçılarımızın haklarının diğer üye ülkeler tarafından da korunması imkanı elde edilecektir. Bunun yanında, yabancı bitki ıslahçılarının hakları koruma altına alınarak, ülkemizde yeni çeşit ıslah etme ve tohumluk üretimi amaçlı yatırımlar için ortam hazırlanacak ve bunun neticesinde teknoloji transferi yapılarak yabancı ıslahçıların ve diğer üye ülkelerin çeşit ıslah etme ve geliştirme deneyimlerinden yararlanılabilecektir.

Sonuç olarak, 10 Kasım 1972, 23 Ekim 1978 ve 19 Mart 1991 tarihlerinde Cenevre'de gözden geçirilen 2 Aralık 1961 tarihli "Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesi"ne katılımımız ve UPOV'a üyeliğimiz, ülkemiz tarımının daha da gelişmesi ve ıslahçıların, üstün vasıflı, yüksek verimli ve kaliteli, pazar, sanayi ve dışsattım isteklerine uygun yeni çeşit geliştirmelerine imkan tanınması açısından önem arz etmektedir.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu

Esas No: 1/1135

12/12/2005

Karar No: 51

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca 14/11/2005 tarihinde tali komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen "10 Kasım 1972, 23 Ekim 1978 ve 19 Mart 1991 Tarihlerinde Cenevre'de Gözden Geçirilen 2 Aralık 1961 Tarihli Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 8/12/2005 tarihli ve 53 üncü toplantısında Tarım ve Köyişleri Bakanlığının yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ile Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesine Katılmamız Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Birliğine üye olmamız ve böylece ülke tarımının daha da gelişmesi, yeni bitki çeşitlerinin ıslah edilmesi yasal olarak ıslahçı haklarının koruma altına alınması, ıslahçılara bir hak ödenmesi, böylece yeni çalışmalar için ıslahçıların yeterli desteği bulması amaçlanmaktadır. Bu alanlarla ilgili olarak İşbirliği Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunması öngörülmektedir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerin ardından, Tasarı ile gerekçesi Komisyonumuzca uygun bulunarak oybirliği ile maddelerine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi ile yürürlüğe ilişkin 2 ve yürütmeye ilişkin 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca benimsenerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Dışişleri Komisyonuna havale edilmek üzere saygıyla arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Vahit Kirişçi</i>	<i>Özkan Öksüz</i>	<i>Ahmet Ertürk</i>
Adana	Konya	Aydın
Kâtip	Üye	Üye
<i>Adem Tatlı</i>	<i>Osman Özcan</i>	<i>Mehmet Ali Suçin</i>
Giresun	Antalya	Batman
Üye	Üye	Üye
<i>Ramazan Kerim Özkan</i>	<i>Ali İhsan Merdanoğlu</i>	<i>İbrahim Özdoğan</i>
Burdur	Diyarbakır	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Soylu</i>	<i>Abdullah Çetinkaya</i>	<i>Ali Er</i>
Hatay	Konya	Mersin
Üye	Üye	Üye
<i>Zülfikar İzol</i>	<i>Abdurrahman Müfit Yetkin</i>	<i>Maliki Ejder Arvas</i>
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Van

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
10 KASIM 1972, 23 EKİM 1978 VE 19 MART 1991 TARİHLERİNDE CENEVRE'DE
GÖZDEN GEÇİRİLEN 2 ARALIK 1961 TARİHLİ YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİNİN
KORUNMASI ULUSLARARASI SÖZLEŞMESİNE KATILMAMIZIN UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2.- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3.- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No: 1/1135

7/2/2006

Karar No: 123

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 7/11/2005 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 14/11/2005 tarihinde tali komisyon olarak Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "10 Kasım 1972, 23 Ekim 1978 ve 19 Mart 1991 Tarihlerinde Cenevre'de Gözden Geçirilen 2 Aralık 1961 Tarihli Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 2/2/2006 tarihli 28 inci toplantısında Dışışleri ile Tarım Bakanlıkları temsilcilerinin de katılmalarıyla görüşülmüştür.

Ülkemizin, dünya tarımındaki gelişmeler karşısında hak ettiği yeri alması için ülke tarımının çağdaş teknolojileri kullanması, yeni teknolojileri üretecek bilgilere kolayca ulaşması ve uluslararası alanda rekabet gücünü kazanması gerekmektedir. Ülkemiz tarımının bu imkânlarla kavuşabilmesi ise uluslararası uygulamalarla uyumlu bir fikri ve sımai mülkiyet hakları sisteminin kurulması ve bu konudaki altyapının oluşturulması ile mümkündür.

Bu amaçla hazırlanan ve 8/1/2004 tarihinde kabul edilen 5042 numaralı "Yeni Bitki Çeşitlerine Ait İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun" 15 Ocak 2004 tarihli ve 25347 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve bu alanda iç hukukumuzdaki eksiklik doldurulmuştur.

Bu Kanunun yürürlüğe girmesi ile Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Birliğine (UPOV) üyelik konusunda önemli adımlar atılmıştır. Yine Kanunun bir çok maddesinin uygulanması bakımından Sözleşmeye atıf yapılmıştır. Bu nedenle de Sözleşmenin onaylanarak yürürlüğe girmesi, Kanunun uygulanması bakımından da gerekli hale gelmiştir.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde Sözleşme ile;

- Korunacak cins ve türler,
 - İslahçı haklarının verilmesine ilişkin koşullar,
 - İslahçı haklarının verilmesine ilişkin başvuru işlemleri, başvuruların incelenmesi süreci ve geçici koruma sağlanması,
 - İslahçı haklarının kapsamı, istisnaları ve hakkın sona ermesi,
 - Yeni bitki türlerinin korunmasına ilişkin birlik kurulması ve statüsü,
- konularında düzenlemelerin öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Sözleşmenin düzenleme yaptığı alanla ilgili bir nevi fikri mülkiyet sözleşmesi olarak nitelenebileceği,

Sözleşme ile büyük miktarlarda sermaye ve emek harcanarak üretilen yeni bitki çeşitlerinin, yasal olarak korunmaya alınmasının amaçlandığı ve bu çerçevede ıslahçılara üstün vasıflı yeni çeşitler ıslah etmeleri için yeni kaynak ve imkanlar sağlanacağı,

Sözleşmenin uygulamaya geçmesi ile işlahçılara sağlanan avantajlar neticesinde ülkemizde de bu alanda yapılan yatırımların artacağı ve böylece yabancı şirketler tarafından tedavülden kalkmış ürünlerin piyasaya sürülmesinin önüne geçileceği,

Sözleşmenin genetiği değiştirilmiş ürünleri kapsamadığı, bu konuda ayrı bir çalışmanın yapıldığı,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimserek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Sözleşmenin ülkemiz tarafından bir an önce onaylanarak yürürlüğe girebilmesi amacıyla Tasarının İçtüzüğü'nün 52 nci maddesine göre öncelikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Mehmet Dülger</i>	<i>Eyyüp Sanay</i>	<i>Metin Yılmaz</i>
Antalya	Ankara	Bolu
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Koçak</i>	<i>Ramazan Toprak</i>	<i>Ahmet Edip Uğur</i>
<i>Afyonkarahisar</i>	Aksaray	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Aziz Akgül</i>	<i>Abdülbaki Türkoğlu</i>	<i>Muzaffer Gülyurt</i>
Diyarbakır	Elazığ	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Halil Akyüz</i>	<i>Mehmet B. Denizolgun</i>	<i>Şükrü Mustafa Elekdağ</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Onur Öymen</i>	<i>Fikret Ünlü</i>
İstanbul	İstanbul	Karaman
Üye	Üye	Üye
<i>Ufuk Özkan</i>	<i>Nihat Eri</i>	<i>Süleyman Gündüz</i>
Manisa	Mardin	Sakarya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

10 KASIM 1972, 23 EKİM 1978 VE 19 MART 1991 TARİHLERİNDE CENEVRE'DE GÖZDEN GEÇİRİLEN 2 ARALIK 1961 TARİHLİ YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİNİN KORUNMASI ULUSLARARASI SÖZLEŞMESİNE KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- 10 Kasım 1972, 23 Ekim 1978 ve 19 Mart 1991 tarihlerinde Cenevre'de gözden geçirilen 2 Aralık 1961 tarihli "Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesi"ne katılmamız uygun bulunmuştur.

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı V.

K. Unakıtan

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı V.

M. V. Gönül

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı V.

O. Pepe

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

10 KASIM 1972, 23 EKİM 1978 VE 19 MART 1991 TARİHLERİNDE CENEVRE'DE GÖZDEN GEÇİRİLEN 2 ARALIK 1961 TARİHLİ YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİNİN KORUNMASI ULUSLARARASI SÖZLEŞMESİNE KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2.- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3.- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**10 Kasım 1972, 23 Ekim 1978 ve
19 Mart 1991 tarihlerinde
Cenevre'de gözden geçirilen
2 Aralık 1961 tarihli
YENİ BİTKİ ÇEŞİTLERİNİN KORUNMASI
ULUSLARARASI SÖZLEŞMESİ**

UPOV

**Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Birliği
CENEVRE 1996**

**UPOV PUBLICATION
No. 221 (E)
ISBN 92-505-03324
UPOV 1991
Reprint 1992, 1995**

10 Kasım 1972,23 Ekim 1978 ve 19 Mart 1991 tarihlerinde Cenevre'de gözden geçirilen
2 Aralık 1961 tarihli
Yeni Bitki Çeşitlerinin
Korunması Uluslararası Sözleşmesi
Maddelerin Listesi

Bölüm I : Tanımlar

Madde 1 : Tanımlar

Bölüm II : Akit Tarafların Genel Yükümlülükleri

Madde 2 : Akit Tarafların Temel Yükümlülükleri

Madde 3 : Korunacak Cinsler ve Türler

Madde 4 : Ulusal Uygulama

Bölüm III : Islahçı Haklarının Verilmesine İlişkin Koşullar

Madde 5 : Koruma Koşulları

Madde 6 : Yenilik

Madde 7 : Farklılık

Madde 8 : Yeknesaklık

Madde 9 : Durulmuşluk

Bölüm IV : Islahçı Haklarının Verilmesine İlişkin Başvuru

Madde 10 : Başvuruların Dosyalanması

Madde 11 : Öncelik Hakkı

Madde 12 : Başvuruların İncelenmesi

Madde 13 : Geçici Koruma

Bölüm V : Islahçı Hakları

Madde 14 : Islahçı Haklarının Kapsamı

Madde 15 : Islahçı Haklarında İstisnalar

Madde 16 : Islahçı Haklarının Tükenmesi

Madde 17 : Islahçı Haklarının Uygulanmasında Sınırlamalar

Madde 18 : Ticareti Düzenleyen Önlemler

Madde 19 : Islahçı Haklarının Süresi

Bölüm VI : Çeşidin İsimlendirilmesi

Madde 20 : Çeşidin isimlendirilmesi

Bölüm VII : İslahçı Haklarının Geçersizliği ve İptali İslahçı

Madde 21 : İslahçı Haklarının Geçersizliği

Madde 22 : İslahçı Haklarının iptali

Bölüm VIII : Birlik

Madde 23 : Üyeler

Madde 24 : Yasal Statüsü ve Merkezi

Madde 25 : Organlar

Madde 26 : Konsey

Madde 27 : Birlik Merkezi

Madde 28 : Diller

Madde 29 : Mali işler

Bölüm IX : Sözleşmenin Uygulanması, Diğer Anlaşmalar

Madde 30 : Sözleşmenin Uygulanması

Madde 31 : Akit taraflar ve Önceki Yasalarla Yükümlü Devletlerin ilişkisi

Madde 32 : Özel Anlaşmalar

Bölüm X : Son Hükümler

Madde 33 : İmza

Madde 34 : Onaylama, Kabul ya da Tasdik, Katılım

Madde 35 : Çekinceler

Madde 36 : Korunan Tür ve Cinslere ve Mevzuata ilişkin Bildiriler, Yayınlanacak Bilgiler

Madde 37 : Yürürlüğe Giriş, Önceki Yasaların Yürürlükten kaldırılması

Madde 38 : Sözleşmenin Gözden Geçirilmesi

Madde 39 : Fesih

Madde 40 : Mevcut Hakların Muhafaza Edilmesi

Madde 41 : Sözleşmenin Asıl ve Resmi Metinleri

Madde 42 : Saklayıcının İşlevleri

BÖLÜM I TANIMLAR

Madde 1 Tanımlar

Bu Sözleşmede geçen:

(i) "Bu Sözleşme" Yeni Bitki Türlerinin Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin mevcut (1991) Sözleşmesini,

(ii) "1961/1972 Sözleşmesi" 10 Kasım 1972 tarihli Ek Sözleşme ile değiştirilen 2 Aralık 1961 tarihli Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmeyi,

(iii) "1978 Sözleşmesi" Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin 23 Ekim 1978 tarihli sözleşmesini,

(iv) "İslahçı",

- Bir bitki çeşidini ıslah eden ya da keşfeden ve geliştiren kişi,

- Yukarıda bahsedilen kişinin işvereni olan ya da ilgili Akit Tarafın yasalarının öngördüğü üzere yukarıda bahsedilen kişiyi yetkilendiren ya da

- Duruma göre yukarıda bahsedilen ilk ya da ikinci kişinin halefini,

(v) "İslahçı hakları" bu Sözleşmede ıslahçıya tanınan hakları,

(vi) "Çeşit" ıslahçı haklarının verilmesine ilişkin şartların tam olarak karşılanıp karşılanmadığı dikkate alınmaksızın bilinen en düşük botanik sınıflanma içerisindeki

Verilen bir genotip ya da genotip kombinasyonundan doğan karakteristiklerin ifadesiyle tanımlanabilen

Söz konusu karakteristiklerden en az birinin ifadesiyle diğer bitki gruplaşmalarından ayrılabilen

Değişmeden üretilmeye uygunluğu nedeniyle bir birim olarak kabul edilebilen bir bitki gruplaşmasını,

(vii) "Akit Tarafı" bu Sözleşmeye taraf olan bir Devlet ya da hükümetler arası bir örgütü,

(viii) "Ülke", Akit Tarafıyla bağlantılı olarak, Akit Tarafı bir devlet olduğunda bu Devletin sınırlarını, Akit Tarafı bir hükümetler arası örgüt olduğunda ise bu hükümetler arası örgütün kurucu anlaşmasının uygulandığı sınırları,

(ix) "Yetkili" Madde 30 (1)'de belirtilen yetkiliyi,

(x) "Birlik" 1961 Sözleşmesiyle kurulan ve daha sonra 1972 ve 1978 sözleşmeleri ile bu Sözleşmede bahsi geçen Yeni Bitki Türlerinin Korunmasına İlişkin Birliği,

(xi) "Birlik üyesi" bir Akit Tarafını ya da 1961/1972 ya da 1978 Sözleşmesine taraf olan bir Devleti ifade etmektedir.

BÖLÜM II AKİT TARAFLARIN GENEL YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Madde 2 Akit Tarafların Temel Yükümlülükleri

Her bir Akit Tarafı ıslahçı haklarını tanıyacak ve koruyacaktır.

Madde 3 **Korunacak Cinsler ve Türler**

(1) [*Birliğe önceden üye olan Devletler*] 1961/1972 ya da 1978 Sözleşmesiyle yükümlü her bir Akit Tarafı bu Sözleşmenin hükümlerini,

(i) Bu Sözleşmeyle yükümlü hale geldiği tarihte 1961/1972 veya 1978 Sözleşmesi hükümlerini uyguladıkları tüm bitki cins ve türlerine,

(ii) Söylenen tarihten itibaren en geç beş yılın bitiminden sonra tüm bitki cins ve türlerine uygulayacaktır.

(2) [*Birliğin Yeni Üyeleri*] 1961/1972 Yasası ve 1978 Yasasıyla yükümlü olmayan her bir Akit Tarafı bu Sözleşmenin hükümlerini,

(i) Bu Sözleşmeyle yükümlü hale geldiği tarihte, en az 15 bitki türü ya da cinsine,

(ii) Söz konusu tarihten itibaren en geç 10 yılın bitiminden sonra, tüm bitki cins ve türlerine uygulayacaktır.

Madde 4

Ulusal Uygulama

(1) [*Muamele*] Bu Sözleşmede belirtilen haklar saklı kalmak kaydıyla, Akit Tarafın vatandaşlarının yanı sıra, Akit Tarafın sınırları içerisinde yerleşik gerçek kişiler ile bu sınırlar içerisinde kayıtlı büroları olan tüzel varlıklar, adı geçen diğer Akit Tarafın vatandaşlarına yüklenen şart ve formalitelere uymaları kaydıyla, her iki Akit tarafın sınırları içerisinde, ıslahçı haklarının verilmesi ve korunması konusunda, diğer Akit Tarafların kendi kanunlarıyla vatandaşlarına uyguladığı ya da bundan böyle uygulayacağı aynı muameleyi görecektir.

(2) [*Vatandaşlar*] önceki paragrafta geçen "vatandaşlar" Akit Tarafın bir Devlet olması durumunda bu Devletin vatandaşlarını, Akit Tarafın hükümetler arası bir örgüt olması durumunda da bu örgüte üye olan Devletlerin vatandaşlarını ifade etmektedir.

BÖLÜM III

ISLAHÇI HAKLARININ VERİLMESİNE İLİŞKİN KOŞULLAR

Madde 5

Koruma Koşulları

(1) [*Uyulacak kriterler*] ıslahçı hakları, çeşidin;

(i) Yeni

(ii) Farklı

(iii) Yeknesak ve

(iv) Durulmuş olması halinde verilecektir.

(2) [*Diğer koşullar*] ıslahçı haklarının verilmesi, çeşidin Madde 20 hükümlerine uygun şekilde isimlendirilmesi ve başvuru sahibinin, yetkilisine başvuru ve başvuru ücretinin ödendiği Akit Tarafın kanunu ile öngörülen formalitelere uyması şartıyla, daha başka ve farklı koşullara tabi olmayacaktır.

Madde 6

Yenilik

(1) [*Kriterler*] ıslahçı hakları için yapılan başvurunun dosyalanma tarihinde, ıslahçının rızasıyla ya da kendisi tarafından çeşidin çoğaltılmış ya da hasat edilmiş materyali,

(i) Başvurunun bu tarihten önce bir yıldan daha evvel bir zamanda dosyalandığı Akit Tarafı sınırları içerisinde ve

(ii) Başvurunun bahsedilen tarihten önce dört yıldan daha evvel bir zamanda, ağaçlar ve asmalar söz konusu olduğunda, altı yıldan evvel dosyalandığı Akit Tarafı sınırlarından başka sınırlar içerisinde kullanım amacıyla henüz satılmamış ya da diğerlerine verilmemişse, çeşit yeni olarak addedilir.

(2) [Mevcut kreasyon çeşitleri] Akit Tarafı, bu ya da önceki Sözleşmeyi daha önce uygulamadığı bir bitki cinsine ya da türüne bu sözleşmeyi uygularken, paragraf (1)'de belirtilen süre öncesinde satış ya da başkasına devrin gerçekleşmesi halinde dahi, aynı paragrafta belirtilen yenilik koşulunu karşılamak üzere koruma kapsamının genişletildiği tarihteki mevcut kreasyon çeşidini dikkate almalıdır.

(3) [Belli durumlarda "ülke"] paragraf (1)'de, tek ve aynı hükümetler arası örgüte üye olan

Akit Taraflar bu örgütün üye Devletlerinin ülkesinde yapılan eylemlerle kendi ülkelerindeki eylemlerin kaynaşması amacıyla örgüt yönetmeliğinin birlikte hareket etmeyi gerektirdiği durumlarda birlikte hareket edebilirler. Bu durumda, Genel Sekreteri bu konuda bilgilendireceklerdir.

Madde 7

Farklılık

Çeşit, başvurunun dosyalanma zamanında varlığı herkesçe bilinen diğer çeşitlerden açıkça ayrılabilirse farklı olarak addedilir. Özellikle, ıslahçı hakkının verilmesi ya da her hangi bir ülkede resmi çeşit kayıtlarına başka bir çeşidin girmesi için yapılan başvurunun dosyalanması, başvurunun ıslahçı haklarının verilmesini ya da bahsedilen çeşidin resmi çeşit kayıtlarına girmesini sağlaması şartıyla, başvuru tarihinden itibaren bu çeşidin herkesçe bilinen bir hale gelmesi olarak addedilir.

Madde 8

Yeknesaklık

Çeşit, üreme şeklinin belli özelliklerinden beklenebilecek farklılığa tabi olarak, sahip olduğu özellikler açısından yeterince Yeknesak ise, Yeknesak olarak addedilir.

Madde 9

Durulmuşluk

Çeşit, ilgili karakteristikleri tekrarlanan üremelerin ya da belli bir üreme devresinin her devresi sonrasında değişmeden kalıyorsa durulmuş addedilecektir.

BÖLÜM IV

ISLAHÇI HAKLARININ VERİLMESİNE İLİŞKİN BAŞVURU

Madde 10

Başvuruların Dosyalanması

(1) [İlk başvuru yeri] Islahçı, ıslahçı haklarına ilişkin başvurusunda, başvurusunu onaylamasını istediği Akit Tarafı seçebilir.

(2) [Sonraki başvuruların süresi] Islahçı ilk başvurusunun yapıldığı Akit Tarafın yetkilisinin kendisine ıslahçı hakları vermesini beklemeksizin diğer Akit Tarafların yetkililerine de bu hakların verilmesi için başvuruda bulunabilir.

(3) [Koruma bağımsızlığı] Hiçbir Akit Taraf aynı çeşide ilişkin korumanın diğer bir Devlet ya da hükümetler arası örgütte uygulanmadığı, reddedildiği ya da sona erdiği gerekçesiyle ıslahçı hakkı vermeyi reddedemez ya da bu hakkın süresini sınırlayamaz.

Madde 11 **Öncelik Hakkı**

(1) [*Hak ve süresi*] Akit Taraflardan birinde bir çeşidin korunmasına ilişkin usulüne uygun olarak dosyalanmış bir başvuruya ("ilk başvuru") sahip olan herhangi bir ıslahçı, aynı çeşit için diğer bir Akit Tarafın yetkisiyle ıslahçı hakkı verilmesine ilişkin başvuruda bulunmak amacıyla 12 ay süreyle öncelik hakkından faydalanır. Bu dönem ilk başvurunun dosyalanma tarihinden itibaren hesaplanır. Dosyalama günü bu döneme dahil edilmez.

(2) [*Hak talep etme*] Öncelik hakkından faydalanabilmek için ıslahçı sonraki başvurusunda

İlk başvurusunun önceliğini talep edecektir. Sonraki başvuruyu dosyalayan yetkili ıslahçıdan, sonraki başvurunun dosyalanma tarihinden itibaren üç aydan az olmayan bir dönem içerisinde, ilk başvuruyu oluşturan belgelerin suretlerini ve her iki başvuruya konu olan çeşidin de aynı olduğuna dair numune ya da kanıt sunmasını isteyebilir.

(3) [*Belgeler ve Materyal*] Öncelik döneminin bitiminden sonraki iki yıllık dönemde ya da ilk başvurunun reddedildiği ya da iptal edildiği durumlarda, reddetme ve iptal sonrasında, ıslahçıya Akit Tarafın kanunları gereği, Madde 12'ye bağlı olarak yapılacak inceleme için gerekli bilgi, belge ve materyalleri hazırlaması ve ikinci başvuru yaptığı Akit Tarafa sunması için uygun bir süre tanınır.

(4) [*Bu dönem boyunca meydana gelen olaylar*] Paragraf (1)'de bahsedilen dönem içerisinde başka bir başvurunun dosyalanması ya da ilk başvuruya konu olan çeşidin kullanımı ya da yayınlanması gibi olaylar sonraki başvurunun reddedilmesi için temel teşkil etmeyecektir. Bu tip olaylar aynı zamanda her hangi bir üçüncü şahsa hak tanınmasına da yol açmayacaktır.

Madde 12 **Başvurunun İncelenmesi**

Islahçı hakkının verilmesine ilişkin her hangi bir karar, 5'den 9'a kadarki Maddeler kapsamındaki koşullara uyuma ilişkin bir incelemeyi gerektirmektedir. İnceleme sırasında, yetkili çeşidi yetiştirebilir ya da diğer gerekli testleri uygulayabilir, çeşidin yetiştirilmesini ya da gerekli testlerin uygulanmasını sağlayabilir ya da büyüme testlerinin sonuçlarını ya da daha önce uygulanan deneyleri dikkate alabilir. İncelemede yetkili, ıslahçının tüm gerekli bilgi, belge ve materyalleri tedarik etmesini isteyebilir.

Madde 13 **Geçici Koruma**

Her bir Akit Taraf, ıslahçı hakkının verilmesine ilişkin başvurunun dosyalanması ya da yayınlanması ile bu hakkın verilmesi arasındaki dönem boyunca ıslahçının çıkarının korunması amacıyla önlemler alacaktır. Bu önlemler ıslahçı hakkı sahiplerinin en azından Madde 14'te belirtildiği üzere, bir kez hak verildikten sonra, bahsedilen dönem boyunca, ıslahçı yetkisi gerektiren eylemleri yerine getiren herhangi bir kişiden daha adil ücret almalarını sağlayacaktır. Bir Akit Taraf, bahsedilen önlemlerin yalnızca ıslahçının dosyalama konusunda bilgilendirdiği kişiler için geçerli olmasını öngörebilir.

BÖLÜM V **ISLAHÇI HAKLARI**

Madde 14 **Islahçı Haklarının Kapsamı**

(1) [*Üreme malzemelerine ilişkin eylemler*] (a) 15. ve 16. Maddelere konu olan, korunan çeşidin üreme materyallerine ilişkin aşağıdaki eylemler ıslahçıya izin verilmesini gerektirmektedir:

- (i) Üretim ya da üreme (çoğalma)
- (ii) Üreme amacı için şartların yerine getirilmesi
- (iii) Satışa sunma
- (iv) Satış veya pazarlama
- (v) İhracat
- (vi) İthalat
- (vii) Yukarıda bahsedilen amaçlar için stoklama
- (b) İslahçı, söz konusu izni belli koşullar ve sınırlamalara tabi olabilir.

(2) [*Hasat edilen materyale ilişkin eylemler*] İslahçının bahsedilen çoğaltma materyaline ilişkin hakkını kullanması için makul bir nedeni olmadıkça, 15. ve 16. Maddelere tabi olarak, korunan çeşidin üreme malzemesinin izinsiz kullanımı yoluyla elde edilen bitkilerin tamamı ve kısımları dahil paragraf (1) (a)'nın (i)'den (vii)'ye kadarki maddelerinde belirtilen hasat edilen materyale ilişkin eylemler, İslahçının izin almasını gerektirecektir.

(3) [*Belirli ürünlere ilişkin eylemler*] Madde 15 ve 16 uyarınca Akit Taraflar, (1) (a) nolu paragrafın (2) nolu paragraf hükümleri kapsamındaki korunan türe ait hasat edilmiş materyalin izinsiz kullanılması ile doğrudan elde edilen ürünler ile ilgili (i) den (vii) ye kadarki maddelerinde anılan eylemlerin, İslahçının söz konusu hasat edilmiş materyal üzerindeki hakkını kullanma imkanına sahip olmaması halinde İslahçının iznine tabi olmasını sağlayacaktır.

(4) [*Olası ek eylemler*] Madde 15 ve 16 uyarınca Akit Taraflar, (1) (a) nolu paragrafın (i) den (vii) ye kadarki maddelerinde anılan eylemler dışındaki eylemlerin de İslahçının iznine tabi olmasını sağlayacaktır.

(5) [Esas olarak türetilen ve diğer belli çeşitler] (a) (1)'den (4)'e kadarki paragrafların hükümleri aynı zamanda,

(i) Korunan çeşidin kendisi zorunluluk sonucu türetilmiş bir çeşit olmadığı durumlarda, korunan çeşitten zorunluluk sonucu türetilen çeşitler,

(ii) 7. Maddeye göre korunan çeşitten açıkça ayırt edilemeyen çeşitler ve

(iii) Ürünleri korunan çeşidin tekrar kullanılmasını gerektiren çeşitler konusunda da uygulanabilir.

(b) (a) (i) alt paragrafında çeşit aşağıdaki durumlarda başka bir çeşitten zorunluluk sonucu türetilmiş kabul edilecektir.

(i) Genotip ya da genotip kombinasyonundan doğan asıl karakteristiklerin ibarelerini korumasına rağmen çoğunlukla başlangıçta mevcut olan çeşitten ya da kendisi başlangıçta mevcut olan bu çeşitten gelmiş olan bir çeşitten elde edildiği durumlarda,

(ii) Başlangıçta mevcut olan çeşitten açıkça ayrılabilir olduğu durumlarda ve

(iii) Türetme eyleminden kaynaklanan farklılıklar dışında, genotip ya da genotip kombinasyonundan kaynaklanan asıl karakteristiklerin başlangıçta mevcut olan çeşitle uyum gösterdiği durumlarda.

(c) Esas olarak türetilen çeşitler doğal ya da uyarılmış mutasyondan ya da doku kültüründen elde edilen bir çeşidin seçilmesiyle ya da başlangıçta mevcut olan çeşide ait farklı bitkilerden seçilmesiyle, geri çaprazlama ile ya da genetik mühendisliği ile transformasyon yoluyla elde edilebilir.

Madde 15

İslahçı Haklarında İstisnalar

(1) [*Zorunlu İstisnalar*] İslahçı hakları aşağıdaki hususlara kadar genişletilmez:

- (i) Özel olarak ya da ticari olmayan amaçlarla gerçekleştirilen eylemler
- (ii) Deneysel amaçlı gerçekleştirilen eylemler ve

(iii) Diğer türlerin yetiştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen eylemler ve 14. (5) Madde hükümlerinin uygulandığı durumlar dışında, bu tip diğer türler hususundaki 14. (1) Maddede belirtilen eylemler

(2) [*Seçimlik İstisnalar*] 14. Maddeye rağmen, her bir Akit Taraf, makul limitler içinde ve ıslahçının yasal çıkarlarını korumak kaydıyla çiftçilere kendi arazilerine ekerek elde ettikleri hasat ürününü ve korunan türü ya da 14. (5) Madde (a) (i) ya da (ii) kapsamındaki bir türü, kendi arazileri üzerinde, üretim amaçlı kullanmaları için izin vermek amacıyla ıslahçının bir türe ilişkin haklarını sınırlayabilir.

Madde 16

İslahçı Haklarının Sona Ermesi

(1) [*Hakkın sona ermesi*] İslahçı hakkı, korunan ya da 14. Madde (5) kapsamındaki bir çeşidin ıslahçının rızasıyla ya da kendisi tarafından Akit Taraf sınırları içerisinde satılan ya da pazarlanan herhangi bir materyaline ya da bahsedilen materyalden türetilen herhangi bir materyale ilişkin eylemlere kadar genişletilemez. Bu durum, eylemler aşağıdakileri kapsamadıkça geçerlidir;

(i) Söz konusu olan çeşidin çoğaltılması

(ii) İhraç edilen materyalin son tüketim amaçlı olduğu durumlar dışında, çeşidin çoğaltılmasını sağlayan materyalin çeşidin ait olduğu bitki cinsi ya da türlerinin koruma altında olmadığı bir ülkeye ihraç edilmesi

(2) [*"Materyal"in anlamı*] Paragraf (1) de geçen "materyal" çeşit konusunda aşağıdaki anlamları taşır.

(i) Herhangi bir çoğaltma materyali

(ii) Tüm bitkileri ya da bitki bölümleri de dahil olmak üzere hasat edilen materyal

(iii) Hasat edilen malzemeden doğrudan elde edilen herhangi bir ürün

(3) [*Belli durumlarda "ülke"*] Paragraf (1) de, tek ve aynı hükümetler arası örgüte üye olan Akit Taraflar bu örgütün üye Devletlerinin ülkesinde yapılan eylemlerle kendi ülkelerindeki eylemlerin kaynaşması amacıyla örgüt yönetmeliğinin birlikte hareket etmeyi gerektirdiği durumlarda birlikte hareket edebilirler. Bu şekilde davranmaları halinde, Genel Sekreteri bu konuda bilgilendireceklerdir.

Madde 17

İslahçı Haklarının Uygulanmasında Sınırlamalar

(1) [*Kamu yararı*] Bu Sözleşmede açıkça ön görülenler dışında, hiçbir Akit Tarafı kamu yararı haricindeki nedenlerle ıslahçı hakkının özgürce uygulanmasını kısıtlayamaz.

(2) [*Adil Ödeme*] Bu tip bir kısıtlamanın ıslahçının izin almasını gerektiren herhangi bir eylemi gerçekleştirmek için üçüncü bir şahsın izin almasına yol açtığı durumlarda, ilgili Akit Tarafı ıslahçının adil ödeme almasını sağlamak için gerekli tüm önlemleri alacaktır.

Madde 18 Ticaretî Düzenleyen Önlemler

İslahçı hakkı, Akit Tarafının kendi sınırları içerisinde çeşitlere ait materyalin üretimini, sertifikasyonunu, pazarlanmasını ya da ithalatını ve ihracatını düzenlemek amacıyla aldığı önlemlerden bağımsız olacaktır. Yine de bu tip önlemler bu Sözleşmenin hükümlerinin uygulanmasını etkilemeyecektir.

Madde 19 İslahçı Hakkının Süresi

(1) [*Koruma süresi*] İslahçı hakkı sabit bir süre için verilecektir.

(2) [*Minimum süre*] Bahsedilen süre ıslahçı hakkının verildiği tarihten başlamak suretiyle 20 yıldan kısa olmayacaktır. Ağaçlar ve asmalar söz konusu olduğunda, bu süre ıslahçı hakkının verildiği tarihten başlayarak 25 yıldan kısa olmayacaktır.

BÖLÜM VI ÇEŞİDİN İSİMLENDİRİLMESİ

Madde 20 Çeşidin İsimlendirilmesi

(1) [*Çeşitlerin isimlendirmeyele belirtilmesi, isimlendirmenin kullanımı*] (a) Çeşit kendisine ait genel bir isim olacak şekilde adlandırılacaktır.

(b) Her bir Akit Tarafı, paragraf (4)'e dayanarak çeşidin ismi olarak kaydedilen isimle ilgili hiçbir hakkın, ıslahçı hakkının süresinin dolmasından sonra bile söz konusu ismin özgür kullanımını engelleyememesini temin edecektir.

(2) [*İsmin Karakteristikleri*] İsim, çeşidin tanınabilmesini sağlamalıdır. Çeşitlerin rakamlarla belirtilmesinin geçerli bir uygulama olduğu yerler dışında, isim yalnızca rakamlardan oluşamaz. İsim, çeşidin karakteristikleri, değeri ya da kimliği ya da ıslahçının kimliği bakımından yanlış anlamaya yol açabilecek ya da karışıklığa neden olabilecek nitelikte olmamalıdır. Özellikle aynı bitki türünün ya da yakından ilişkili bir türün, herhangi bir Akit Tarafı sınırları içerisinde, var olan bir çeşidini tanımlayan tüm isimlendirmelerden farklı olmak zorundadır.

(3) [*İsmin tescili*] Çeşidin ismi ıslahçı tarafından yetkilinin onayına sunulmalıdır. İsmi paragraf (2)'deki gerekleri karşılamadığı görülürse, yetkili bu ismi kaydetmeyi reddedecektir ve ıslahçının öngörülen bir dönem içerisinde yeni bir isim önermesini isteyecektir. İsim yetkili tarafından ıslahçı hakkının verilmesiyle aynı zamanda kaydedilecektir.

(4) [*Üçüncü şahısların önceki hakları*] Üçüncü şahısların önceki hakları etkilenmeyecektir. Önceki haklar nedeniyle, bir çeşidin isminin bunu kullanmaya mecbur olan şahıs tarafından kullanılması paragraf (7) gereğince yasaklanmışsa, yetkili ıslahçının çeşit için başka bir isim önermesini isteyecektir.

(5) [*Tüm Akit Taraflarda aynı isimlendirme*] Bir çeşit tüm Akit Taraflara aynı isim altında sunulmalıdır. Bir Akit Taraf yetkilisi ismin kendi sınırları içerisinde uygun olmadığını düşünmedikçe, ismi sunulduğu şekilde kaydetmek zorundadır. İsmi uygun olmadığını düşünmesi halinde ise, ıslahçıdan başka bir isim sunmasını isteyecektir.

(6) [*Akit Tarafların yetkilileri arasındaki bilgilendirme*] Bir Akit Tarafın yetkilisi başta ismin sunulması, kaydı ve iptali olmak üzere çeşidin isimlendirilmesine ilişkin konularda diğer Akit Taraf

yetkililerinin bilgilendirilmelerini sağlayacaktır. Herhangi bir yetkili ismin kaydedilmesine ilişkin gözlemlerini, eğer varsa, söz konusu ismi bildiren yetkiliye, sunabilir.

(7) [*İsmin kullanılması zorunluluğu*] Akit Taraflardan birinin sınırları içerisinde, bahsedilen sınırlar içerisinde korunan bir çeşidin çoğaltma materyalini satışı sunan ya da pazarlayan kişi, paragraf (4)'teki hükümler gereğince önceki hakların bu tip kullanımı önlediği durumlar dışında, ıslahçı hakkı süresinin dolmasından sonra bile bu çeşidin ismini kullanmaya mecbur olacaktır.

(8) [*İsmlere bağlı olarak kullanılan işaretler*] Çeşit satışa sunulduğunda ya da pazarlandığında, tescilli isimle birlikte bir ticari marka, ticari isim ya da diğer benzer bir ibare kullanılmasına izin verilecektir. Bu tip bir ibare kullanılsa bile isim kolayca tanınabilir olmalıdır.

BÖLÜM VII

ISLAHÇI HAKLARININ GEÇERSİZLİĞİ VE İPTALİ

Madde 21

Islahçı Haklarının Geçersizliği

(1) [*Geçersizlik nedenleri*] Her bir Akit Tarafı, kendisi tarafından verilen ıslahçı haklarını aşağıdaki durumların meydana gelmesi halinde geçersiz ya da hükümsüz ilan edecektir.

(i) 6. ve 7. Maddelerde yer alan koşulların ıslahçı hakkının verilmesi anında henüz yerine getirilmemiş olması halinde,

(ii) ıslahçı haklarının temel olarak ıslahçı tarafından düzenlenen bilgi ve belgelere dayalı olduğu durumlarda, 8. ve 9. Maddelerde yer alan koşullara ıslahçı haklarının verilmesi anında henüz uyulmamış olması halinde, ya da

(iii) ıslahçı hakkının bu hakkı almaya ehliyeti olmayan bir kişiye verilmesi durumunda, bu hakkın ehil olan bir kişiye transfer edilmemesi halinde.

(2) [*Diğer nedenlerin hariç tutulması*] Paragraf (1)' de belirtilen nedenler haricindeki nedenler yüzünden hiçbir ıslahçı hakkı geçersiz ve hükümsüz ilan edilemez.

Madde 22

Islahçı Haklarının İptali

(1) [*İptal için nedenler*] Her bir Akit Tarafı, 8. ve 9. Maddelerde bulunan koşulların artık yerine getirilemediği durumlarda kendisi tarafından verilen ıslahçı haklarını iptal edebilir.

(b) Ayrıca, her bir Akit Tarafı talep edildiği takdirde ve öngörülen süre içerisinde aşağıdakilerin gerçekleşmesi halinde kendisi tarafından verilen ıslahçı haklarını iptal edebilir.

(i) ıslahçı, çeşidin bakımının onaylanması için gerekli addedilen bilgi, belge ya da materyalleri yetkiliye sunmamışsa,

(ii) ıslahçı, haklarını yürürlükte tutacak ücretleri ödemişse,

(iii) Hakkın verilmesinden sonra çeşidin isminin iptal edilmesi halinde, ıslahçı, başka uygun bir isim sunmamışsa.

(2) [*Diğer nedenlerin hariç tutulması*] Paragraf (1)'de bahsedilenlerden farklı nedenler yüzünden hiçbir ıslahçı hakkı iptal edilmeyecektir.

BÖLÜM VIII

BİRLİK

Madde 23

Üyeler

Akit Tarafları Birliğin üyesi olacaktır.

Madde 24

Yasal Statü ve Merkez

(1) *[Tüzel Kişilik]* Birlik tüzel kişiliğe sahiptir.

(2) *[Yasal kapasite]* Birlik, her bir Akit Tarafın sınırları içerisinde, bu sınırlarda geçerli kanunlarla uyumlu olarak, Birliğin hedeflerini gerçekleştirmesinde ve işlevlerini yerine getirebilmesinde gerekli olabilecek hukuki ehliyetini kullanır.

(3) *[Merkez]* Birliğin ve daimi organlarının merkezi Cenevre'dedir.

(4) *[Merkez anlaşması]* Birliğin İsviçre Konfederasyonu ile bir merkez anlaşması vardır.

Madde 25

Organlar

Konsey ve Birlik Merkezi Birliğin daimi organlarıdır.

Madde 26

Konsey

(1) *[Mahiyet]* Konsey, Birlik üyelerinin temsilcilerinden oluşacaktır. Birliğin her üyesi Konseye bir temsilci ve bir vekil atayacaktır. Temsilciler ve vekiller yanlarında asistanlar ya da danışmanlar bulundurabilirler.

(2) *[Memurlar]* Konsey, üyeleri arasından Başkan ve birinci Başkan Yardımcısı seçecektir. Konsey başka Başkan Yardımcıları da seçebilir. Başkanın resmi görevini yerine getirememesi halinde Birinci Başkan Yardımcısı Başkanın yerini alacaktır. Başkan görevini üç yıl boyunca sürdürecektir.

(3) *[Oturumlar]* Konsey, Konsey Başkanının çağrısı üzerine toplanacaktır. Konseyin olağan oturumları yılda bir kez düzenlenir. Ayrıca, Başkan kendi takdirine bağlı olarak Konseyi toplayabilir. Birlik üyelerinin üçte birinin bu yöndeki talepleri karşısında, Başkan, Birliği üç aylık bir dönem içerisinde toplayacaktır.

(4) *[Gözlemciler]* Birliğe üye olmayan Devletler Konsey toplantılarına gözlemci olarak davet edilebilirler. Uzmanların yanı sıra diğer gözlemciler de bu tip toplantılara davet edilebilirler.

(5) *[Görevler]* Konseyin görevleri şunlar olacaktır:

(i) Çıkarların korunması ve Birliğin gelişiminin teşvik edilmesi için uygun önlemler üzerinde çalışmak,

(ii) Birlik usul kurallarını oluşturmak,

(iii) Genel sekreter ve uygun görülürse bir Genel Sekreter Yardımcısı atamak ve her ikisinin de atanmasındaki koşulları belirlemek,

(iv) Birliğin faaliyetleri hakkındaki yıllık raporu incelemek ve gelecek Birlik çalışmalarını için program hazırlamak,

(v) Genel Sekretere, Birlik görevlerinin yerine getirilebilmesi için gerekli talimatları vermek,

(vi) Birliğin idari ve mali düzenlemelerini yapmak,

- (vii) Birlik bütçesini incelemek ve onaylamak, ayrıca her Birlik üyesinin aidatını belirlemek,
- (viii) Genel Sekreterinin sunduğu hesapları incelemek ve onaylamak,
- (ix) 38. Maddede belirtilen konferansların yerlerini ve tarihlerini belirlemek ve bu konferansların hazırlanması için gerekli tedbirleri almak,
- (x) Genel olarak, Birliğin verimli bir şekilde işlemesi için gerekli tüm kararları almak.
- (6) [*Oylar*] (a) Bir Devlet olan her Birlik üyesinin, Konseyde tek oy hakkı olacaktır.
- (b) Hükümetler arası bir örgüt olan herhangi bir Akit Taraf, yetki sınırları içerisinde, Birlik üyesi olan kendi üye Devletlerinin oy haklarını kullanabilir. Örgüt üyesi ülkeler oylama haklarını kendileri kullanıyorlarsa, bu tip bir hükümetler arası örgüt oylama hakkını kullanamayacaktır, tam tersi durumda, hükümetler arası örgüt oy hakkını kullanıyorsa örgüt üyesi Devletler bu haktan yararlanamayacaklardır.
- (7) [*Çoğunluklar*] (5) (ii), (vi) ve (vii) paragrafları ve 28. (3), 29. (5) (b) ve 38. (1) Maddeleri kapsamındaki herhangi bir Konsey kararı için kullanılan oyların dörtte üç çoğunluğu gerekiyken, herhangi bir Konsey kararı için kullanılan oyların salt çoğunluğu gerekli olacaktır. Çekimsiz oylar dikkate alınmayacaktır.

Madde 27

Birlik Merkezi

- (1) [*Merkezin görevleri ve yönetimi*] Birlik Merkezi Konsey tarafından kendisine verilen tüm görevleri ve vazifeleri yerine getirecektir. Merkez Genel Sekreterin idaresi altında olacaktır.
- (2) [*Genel Sekreterin Görevleri*] Genel Sekreter, Konseye karşı sorumlu olacaktır ve Konsey kararlarının uygulanmasından sorumlu olacaktır. Genel Sekreter, Birlik bütçesini Konseyin onayına sunacaktır ve bütçenin uygulanmasından sorumlu olacaktır. Kendi yönetimi, Birliğin faaliyetleri ve mali durumu hakkında Konseye raporlar hazırlayacaktır.
- (3) [*Personel*] 26. (5) (iii) Maddesine dayanarak, Birlik Merkezinin verimli bir şekilde performansı için gerekli olan personelin atama ve istihdam koşulları idari ve mali yönetmeliklerde belirlenecektir.

Madde 28

Diller

- (1) [*Merkezin Dilleri*] Görevlerini yerine getirirken Birlik Merkezi tarafından İngilizce, Fransızca, Almanca ve İspanyolca dilleri kullanılacaktır.
- (2) [*Belirli toplantılardaki diller*] Konsey toplantıları ve revizyon konferansları dört dilde düzenlenecektir.
- (3) [*Diğer Diller*] Konsey, diğer dillerin kullanımına karar verebilir.

Madde 29

Mali İşler

- (1) [*Gelir*] Birlik masrafları;
- (i) Birlik üyesi Devletlerin yıllık aidatları,
- (ii) Sunulan hizmetler karşılığında alınan ödemeler,
- (iii) Çeşitli gelirler ile karşılanır.
- (2) [*Aidatlar, birimler*] (a) Birlik üyesi her Devletin yıllık aidatlarının toplam tutardaki payı, Birlik üyesi Devletlerin aidatlarından karşılanacak toplam gidere ve bu tutara paragraf (3) kapsamında uygulanabilir aidat birimlerinin sayısına başvurularak belirlenecektir. Bahsedilen pay paragraf (4)'e göre hesaplanacaktır.

(b) Aıdat birimlerinin sayısı, hiçbir kesir beşte bir oranından küçük olmayacak şekilde, tam sayılar ya da kesirlerle belirtilecektir.

(3) [*Aıdatlar: her bir üyenin payı*] (a) 1961/1972 ya da 1978 Sözleşmesine bu Sözleşme ile yükümlü olduğu tarihte taraf olan herhangi bir Birlik üyesine uygulanabilen aıdat birimlerinin sayısı bu üyeye bahsedilen tarihten önce uygulanabilenlerin sayısı ile aynı olacaktır.

(b) Birlik üyesi diğer bir Ülke, Birliğe katılması üzerine, Genel Sekretere verilecek bir beyannameye kendisine uygulanabilecek aıdat birimlerinin sayısını gösterecektir.

(c) Birlik üyesi bir Devlet, herhangi bir zamanda, Genel Sekretere verilecek bir beyannameye, kendisine paragraf (a) ya da (b) kapsamında uygulanabilenlerden farklı olan aıdat birimlerinin sayısını gösterebilir. Bu tip bir beyanname, bir takvim yılının ilk altı ayında düzenlenirse, bir sonraki takvim yılının başlangıcından itibaren, ya da beyannamenin düzenlendiği yılı takip eden ikinci takvim yılının başlangıcından itibaren yürürlüğe girecektir.

(4) [*Aıdatlar: payların hesaplanması*] (a) Her bütçe dönemi için bir aıdat birimi karşılığı tutar, bu dönemde Birlik üyesi Devletlerin katkılarından karşılanacak toplam harcama tutarının bu Birlik üyesi Devletlere uygulanabilen birimlerin toplam sayısına bölünerek elde edilecektir.

(b) Birlik üyesi her bir Devletin aıdat tutarı, bir aıdat birimi karşılığı tutarın bu Birlik üyesi Devlete uygulanabilen aıdat birimi sayısı ile çarpılarak elde edilir.

(5) [*Ödenmemiş Aıdatlar*] (a) Aıdat ödemelerinde ödenmemiş aıdatları bulunan Birlik üyesi bir Devlet, alt paragraf (b)'ye bağlı olarak, ödenmemiş aıdat tutarı bir önceki bütün yılda ödemesi gereken aıdatlara eşitse ya da bu tutarı aşıyorsa Konseyde oy kullanma hakkını kullanamaz. Oylama hakkının durdurulması, bu Birlik üyesini bu Sözleşme altındaki yükümlülüklerinden kurtarmayacak ve bu sözleşmeye bağlı diğer haklarından mahrum bırakmayacaktır.

(b) Konsey, ödemenin gecikmesinin önlenemez ve istisnai durumlar sonucu oluştuğuna ikna edilirse, söz konusu olan üye Devletin oy kullanma hakkının devam etmesine izin verilir.

(6) [*Hesapların incelenmesi*] Birlik hesaplarının incelenmesi, idari ve mali düzenlemelerde öngörüldüğü şekilde Birlik üyesi bir devlet tarafından yapılacaktır. Birlik üyesi bu Devlet, Konsey tarafından anlaşılabilir şekilde tayin edilecektir.

(7) [*Hükümetler arası örgütlerin aıdatları*] Hükümetler arası örgüt olan herhangi bir Akit Tarafı aıdat ödemekle yükümlü kılınmayacaktır. Buna rağmen, örgüt aıdat ödemeyi seçerse, (1)'den (4)'e kadarki paragraf hükümleri benzer şekilde uygulanacaktır.

BÖLÜM IX

SÖZLEŞMENİN UYGULANMASI, DİĞER ANLAŞMALAR

Madde 30

Sözleşmenin Uygulanması

(1) [*Uygulama Önlemleri*] Her bir Akit Tarafı bu sözleşmenin uygulanması için gerekli tüm önlemleri uygulayacaktır. Özellikle;

(i) İslahçı haklarının etkin bir şekilde yürürlüğe konması için uygun kanuni çözümler sağlanacak,

(ii) İslahçı haklarının verilmesiyle görevli bir yetkili bulundurulacak ya da diğer bir Akit Tarafın sağladığı yetkiliye söz konusu görev verilecek,

(iii) Halkın düzenli yayınlarla

İslahçı hakları için başvuru ve bu hakların verilmesi,

Önerilen ve onaylanan isimler konusunda bilgilendirilmesi sağlanacaktır.

(2) *[Yasaların uygunluğu]* Onaylama, kabul, tasdik ya da katılım belgelerine dayanarak, her Devlet ya da hükümetler arası örgüt kendi yasaları çerçevesinde, duruma göre, bu sözleşmenin hükümlerini yürürlüğe koyabilecek konumda olmalıdır.

Madde 31

Önceki Yasalarla Yükümlü Akit Taraflar ve Devletler Arasındaki İlişkiler

(1) *[Bu Sözleşmeyle yükümlü Devletler arasındaki ilişkiler]* Bu ve önceki Sözleşme ile yükümlü Birlik üyesi Devletler arasında yalnızca bu Sözleşmeye başvurulacaktır.

(2) *[Bu Sözleşmeyle Yükümlü olmayan Devletlerle olası ilişkiler]* Bu Sözleşmeyle yükümlü olmayan herhangi bir üye Devlet, Genel Sekretere vereceği bir duyum ile, yalnızca bu Sözleşmeyle yükümlü her bir Birlik üyesiyle ilişkilerinde, yükümlü olduğu en son Sözleşmeyi uygulayacağını bildirebilir. Bu tip bir bildiri tarihinden sonraki bir ayın sonundan bildiri yapan Birlik üyesi Devletin bu Sözleşmeyle yükümlü hale geldiği tarihe kadar, söz konusu Birlik üyesi yalnızca bu Sözleşmeyle yükümlü olan Birlik üyesi Devletlerle olan ilişkilerinde yükümlü olduğu en son Sözleşmeyi uygularken, yalnızca bu Sözleşmeyle yükümlü olan ülke diğer ülkelerle olan ilişkilerinde Bu Sözleşmeyi uygulayacaktır.

Madde 32

Özel Anlaşmalar

Yapılan anlaşmalar bu Sözleşmenin hükümlerini ihlal etmediği sürece, Birlik üyeleri çeşitlerin korunması için kendi aralarında özel anlaşmalar yapma hakkına sahiptirler.

BÖLÜM X

SON HÜKÜMLER

Madde 33

İmza

Bu Sözleşme kabul edildiği tarihte, Birlik üyesi olan her Devletin imzasına açılacaktır. Bu Sözleşme 31 Mart 1992 tarihine kadar imzaya açık kalacaktır.

Madde 34

Onaylama, Kabul ya da Tasdik; Katılım

(1) *[Devletler ve belli hükümetler arası örgütler]* (a) Bu Maddede öngörüldüğü üzere, herhangi bir hükümetler arası örgüt bu Sözleşmeye taraf olabilir.

(b) Bu maddede öngörüldüğü üzere, herhangi bir hükümetler arası örgüt aşağıdaki özellikleri taşıyorsa bu Sözleşmeye taraf olabilir:

- (i) Bu Sözleşmede ele alınan konulara ilişkin yeterliğe sahipse,
- (ii) Tüm üye ülkeleri bağlayan ıslahçı haklarının verilmesini sağlayan mevzuata sahipse,
- (iii) Bu Sözleşmeye katılmak için kendi iç prosedürüne göre gerektiği gibi yetkilendirilmişse.

(2) *[Katılım belgesi]* Bu Sözleşmeyi imzalayan herhangi bir Devlet, bu Sözleşmenin onay, kabul ya da tasdik belgesini sunarak bu Sözleşmeye taraf olacaktır.

Bu Sözleşmeyi imzalamayan bir Devlet ya da herhangi bir hükümetler arası örgüt katılım belgesi sunarak bu Sözleşmeye taraf olacaktır. Onay, kabul, tasdik ya da katılım belgeleri Genel Sekretere verilecektir.

(3) *[Konsey Tavsiyesi]* Birliğe üye olmayan herhangi bir devlet ya da hükümetler arası örgüt, katılım belgesini vermeden önce Konseyden, kanunlarının Sözleşme hükümlerine uygunluğu konusunda kendisini tavsiyede bulunmasını isteyecektir. Tavsiyeyi teşkil eden karar olumluysa, katılım belgesi verilir.

Madde 35 **Çekinceler**

(1) [*Prensip*] Paragraf (2)'ye dayanılarak, bu Sözleşme üzerinde hiçbir çekinceye izin verilemez.

(2) [*Olası İstisna*] (a) 3 (1) Maddesine rağmen, bu Sözleşmeye taraf olduğu tarihte 1978 Sözleşmesine de taraf olan ve eşeysiz üreyen çeşitler söz konusu olduğunda ıslahçı haklarından ziyade sinai mülkiyet hakları tarafından koruma sağlayan herhangi bir Devlet, bu sözleşmeyi uygulamaksızın, çeşitlere bu şekilde koruma sağlamaya devam edebilir.

(b) Söz konusu haklardan yararlanan herhangi bir Devlet, onay, kabul, tasdik ya da katılım belgesinin verilmesi anında, duruma göre, Genel sekreteri gereğince bilgilendirecektir. Aynı devlet, herhangi bir zamanda, söz konusu bildiriye geri çekebilir.

Madde 36

Korunan Cinslere -Türlere ve Mevzuata İlişkin Bildiriler, Yayınlanacak Bilgiler

(1) [*İlk Bildiri*] Herhangi bir Devlet ya da hükümetler arası örgüt bu Sözleşmeye ilişkin onay, kabul ya da tasdik ya da katılım belgesi verirken, duruma göre, Genel Sekreteri aşağıdaki konulara ilişkin bilgilendirecektir:

(i) Islahçı haklarını içeren mevzuat

(ii) Bu Sözleşme ile yükümlü olacağı tarihte, bu sözleşmenin hükümlerini uygulayacağı bitki türleri ve cinslerinin listesi

(2) [*Değişikliklerin Bildirilmesi*] Akit Taraflar Genel Sekreteri aşağıdaki konularda derhal bilgilendirecektir:

(i) Islahçı haklarını içeren mevzuattaki değişiklikler

(ii) Bu Sözleşmenin uygulanmasının ek bitki türleri ve cinslerine genişletilmesi

(3) [*Bilgilerin Yayınlanması*] Genel Sekreter, her bir Akit Taraftan gelen bilgilendirmelere dayanarak aşağıdaki konular hakkındaki bilgileri yayınlayacaktır:

(i) Islahçı haklarını içeren mevzuat ve bu mevzuata ilişkin değişiklikler,

(ii) Paragraf (1) (ii)'de belirtilen bitki türleri ve cinslerinin listesi ve paragraf (2) (ii)'de belirtilen genişlemeler.

Madde 37

Yürürlüğe Giriş, Önceki Sözleşmelerin Yürürlükten Kaldırılması

(1) [*İlk yürürlüğe giriş*] Bu sözleşme, duruma göre, söz konusu belgelerin en az üçünün 1961/1972 ya da 1978 Sözleşmesine taraf Devletlerce verilmesi şartıyla beş Devletin, onay, kabul, tasdik ya da katılım belgelerini sunmasından bir ay sonra yürürlüğe girecektir.

(2) [*Sonraki yürürlüğe giriş*] paragraf (1) kapsamında olmayan herhangi bir devlet ya da hükümetler arası örgüt, duruma göre, onay, kabul, tasdik ya da katılım belgesini teslim ettiği tarihten bir ay sonra bu Sözleşmeyle yükümlü hale gelecektir.

(3) [*1978 Sözleşmesinin Yürürlükten Kaldırılması*] (1) nolu paragraf uyarınca 1978 Sözleşmesine katılım ile ilgili hiçbir belge, işbu Sözleşmenin yürürlüğe girişinden sonra verilemez; ancak, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun geçerli uygulaması uyarınca gelişmekte olan ülke olarak kabul edilen herhangi bir ülke, işbu Sözleşme daha önce yürürlüğe girmiş olsa dahi, söz konusu belgeyi 31 Aralık 1995 tarihine kadar, diğer ülkeler ise 31 Aralık 1993 tarihine kadar verecektir.

Madde 38

Sözleşmenin Gözden Geçirilmesi

(1) [*Konferans*] Bu sözleşme Birlik üyelerinin katılacağı bir konferansla gözden geçirilebilir. Böylesi bir konferansın düzenlenmesine Konsey karar verir.

(2) *[Yeter Sayı ve Çoğunluk]* Bir konferansın yargılama işlevleri, Birliğe üye devletlerin en azından yarısı o konferansta temsil ediliyorsa geçerli olacaktır. Herhangi bir revizyonun kabul edilmesi için Birliğe üye Devletlerin dörtte üç çoğunluğunun konferansta bulunması ve oylamaya katılması gereklidir.

Madde 39 **Fesih**

(1) *[Bildiriler]* Herhangi bir Akit taraf Genel Sekretere sunulacak bir bildiriyle bu Sözleşmenin feshini duyuracaktır. Genel Sekreter derhal tüm Birlik üyelerini bu bildirinin alındığına dair bilgilendirecektir.

(2) *[Önceki Sözleşmeler]* Bu Sözleşmenin feshine dair duyuru, duyuruyu yapan Akit Tarafın yükümlü olduğu önceki Sözleşmeler için de fesih kabul edilecektir.

(3) *[Yürürlüğe Girme Tarihi]* Fesih, Genel Sekreter tarafından alındığı yılı takip eden takvim yılı sonunda yürürlüğe girecektir.

(4) *[Kazanılmış Haklar]* Fesih, bu Sözleşmeyle ya da Feshin yürürlüğe girdiği tarihten önceki herhangi bir Sözleşmeyle kazanılan hakları etkilemeyecektir.

Madde 40 **Var Olan Hakların Korunması**

Bu Sözleşme, Akit Taraf kanunları çerçevesinde ya da bu Sözleşmeden başka Birlik üyeleri arasında yapılan önceki bir Sözleşme ya da anlaşma nedeniyle var olan islahçı haklarını kısıtlamayacaktır.

Madde 41 **Sözleşmenin Asıl ve Resmi Metinleri**

(1) *[Asıl]* Bu Sözleşme, İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinde tek bir asıl metinde imzalanacaktır ve herhangi bir uyuşmazlık halinde Fransızca metin esas alınacaktır. Asıl metin Genel Sekreter tarafından saklanacaktır.

(2) *[Resmi Metinler]* Genel Sekreter ilgili Hükümetlerle fikir alış verişinde bulunduktan sonra Arapça, Felemenkçe, İtalyanca, Japonca ve İspanyolca dillerinde ve Konseyin belirleyeceği diğer dillerde bu Sözleşmenin resmi metinlerini oluşturacaktır.

Madde 42 **Saklayıcının İşlevleri**

(1) *[Suretlerin Gönderilmesi]* Genel Sekreter bu Sözleşmenin onaylı kopyalarını bu Sözleşmenin kabul edildiği Diplomatik Konferansta temsil edilen tüm Devletlere ve hükümetler arası örgütlere ve istek üzerine diğer Devletlere ya da hükümetler arası örgütlere gönderecektir.

(2) *[Kayıt]* Genel Sekreter, bu Sözleşmeyi Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğiyle birlikte kaydedecektir.

Yukarıdaki metnin, 10 Kasım 1972, 23 Ekim 1978 ve 19 Mart 1991 tarihlerinde Cenevre'de gözden geçirilen ve 4-19 Mart 1991 tarihlerinde Cenevre'de düzenlenen ve 19 Mart 1991 tarihinde Cenevre'de imzaya açılan Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesinin gözden geçirilmesine yönelik Diplomatik Konferansta benimsenen 2 Aralık 1961 tarihli Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesinin aslına uygun kopyası olduğunu teyit ederim.

UPOV

Arpad BOGSCH
Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması
Uluslararası Birlik
Genel Sekreteri
1 Temmuz 1991